

*Empowered lives.
Resilient nations.*

ПРОГРАМА РІВНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ ТА ПРАВ ЖІНОК В УКРАЇНІ

ПРО ПРОГРАМУ

Програма рівних можливостей та прав жінок в Україні (ПРМПЖ) спільно фінансується Європейським Союзом та Програмою розвитку ООН і є трирічним проектом, який стартував 15 вересня 2008 року. Загальна мета Програми ґрунтується на напрацюваннях та результатах, досягнутих у рамках Програми рівних можливостей «Україна: на шляху до рівності», реалізованою Програмою розвитку ООН в Україні за підтримки Шведського агентства з питань міжнародної співпраці та розвитку (SIDA) у 2003-2010 роках. Ця ініціатива зробила значний внесок у розвиток українського законодавства та загальної політики щодо запровадження гендерної рівності.

Загальною метою Програми є підтримка Уряду України та громадянського суспільства у їх зусиллях, спрямованих на утвердження гендерної рівності в Україні, у відповідності до міжнародних, конституційних і внутрішніх правових зобов'язань України, а також в рамках діючих урядовими програм та планів дій. Програма надає Уряду України підтримку у розробці ефективних рішень щодо визначення гендерних проблем шляхом розвитку та інституціоналізації належних державних механізмів, а також посилення компетенції органів державної влади, відповідальних за запровадження та забезпечення гендерної рівності в країні.

Конкретними завданнями Програми є:

1) Підтримувати український уряд на національному, обласному та місцевому рівнях у реалізації та дотриманні законів та інших нормативних документів щодо гендерної рівності з метою зміцнення Національного механізму забезпечення гендерної рівності

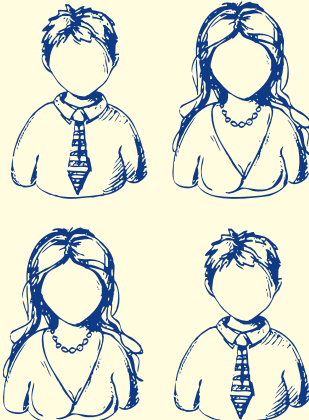
2) Заохочувати розвиток культури та освіти без гендерних упереджень, а також інтегрувати гендерні знання та гендерну чутливість у систему світи

3) Створювати атмосферу та середовище, які сприятимуть зниженню рівня насильства по відношенню до жінок і дітей.

Кожен з цих трьох компонентів – впровадження гендерних підходів у державну політику та управління, просування гендерної рівності через систему освіти та попередження та протидія насильству в сім'ї – мав подвійний акцент на :

- підвищенні потенціалу на рівні прийняття рішень, а також на
- рівні безпосереднього виконання (регіональний та місцевий).

Вибудовуючи активний діалог та співпрацю із НУО, що працюють у трьох вищезазначених сферах, і роблячи особливий акцент на роботі із молоддю, Проект активно намагався підвищити обізнаність громадянського суспільства щодо гендерної рівності, а також створити потребу до змін.

Empowered lives.
Resilient nations.

ПАРТНЕРИ ПРОГРАМИ

Верховна Рада України

Міністерство соціальної політики України

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України

Міністерство внутрішніх справ України

Міністерство юстиції України

Державна служба статистики України

Національне агентство України з питань державної служби

Центральна виборча комісія

Національна школа суддів України

Національна академія державного управління при Президентові України

Обласні державні адміністрації

Обласні ради

Рада міністрів Автономної Республіки Крим

Верховна Рада Автономної Республіки Крим

ПРООН висловлює подяку за підтримку й співпрацю всім організаціям та установам, які брали участь у реалізації Проекту «Програма рівних можливостей та прав жінок в Україні», зокрема, Урядові України та державним партнерам на усіх рівнях, представникам громадянського суспільства і громадським організаціям та ЗМІ.

Співпраця з організаціями громадянського суспільства була запорукою успішності майже всіх ініціатив проекту. Під час реалізації проекту ПРМПЖ мала можливість співпрацювати з понад 200 громадськими організаціями: чи то виступаючи партнерами у конкретних проектах, чи то надаючи їм право реалізації окремих ініціатив в інтересах Програми, чи то підтримуючи шляхом надання міні-грантів або ж розвиваючи їхній потенціал для подальшої співпраці.

2008 2009

1. ПРМПЖ починає свою роботу
2. Перші пілотні уроки з гендерної рівності проведено по школах країни
3. Офіційне відкриття ПРМПЖ
4. Парламентські слухання у Верховній Раді України щодо становища чоловіків в Україні

Осінь

1

2

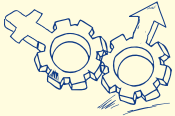
Зима

3

4

ДОСЯГНЕННЯ ПРОГРАМИ

ГЕНДЕРНИЙ ПІДХІД

Національний механізм із забезпечення гендерної рівності підтримано

Протягом трьох років, незважаючи на численні виклики, ПРМПЖ незмінно підтримувала механізм із забезпечення гендерної рівності під час випробувань та росту. Допомога надавалася шляхом вдосконалення відповідних інструментів (документів та регуляторних положень) та реформування основних діючих сторін, а також через допомогу тим елементам механізму, що часом не могли впоратись із завданнями. У результаті спільних зусиль державних партнерів та ПРМПЖ, було створено послідовну та функціональну модель механізму, яку можуть застосовувати спеціалісти із розробки та впровадження державної політики.

Гендерні підходи інтегровано до системи державної служби України

Наказом Директора Національного агентства України з питань державної служби від 27 серпня 2010 р. передбачається, що всі регіональні центри підвищення кваліфікації, а також магістерські

програми з державного управління повинні включити гендерно-чутливі підходи у свої навчальні програми.

Спільна робота із Національною академією державного управління при президентові України (НАДУ) також принесла значні позитивні результати. На прохання НАДУ, Програма підтримала розробку трьох навчальних курсів для державних службовців: «Гендерна політика в системі державної служби», «Гендерна політика в системі управління освітою» та «Гендерна політика

У СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ТА УПРАВЛІННЯ

в парламентській діяльності». Ці курси були остаточно узгоджені, успішно представлені у Регіональних інститутах державного управління, що входять до системи НАДУ, в Одесі, Львові, Дніпропетровську та Харкові та будуть включені до навчальних програм НАДУ на наступний академічний рік.

Хвиля каскадних тренінгів: надання практичних знань з гендерної тематики

З листопада 2010 до грудня 2011 пройшов 891 тренінг для 17921 державного службовця, які провели 50 сертифікованих тренерів та тренерок у сфері комплексного гендерного підходу в системі державної політики та державного управління в Україні.

Протягом каскадних тренінгів для усіх трьох програмних компонентів ПРМПЖ використовувала уніфікований підхід: замість того, щоб запроваджувати нові установи, що вірогідно прийшли би у занепад після закінчення Програми, ПРМПЖ налагодила партнерство із центрами підвищення кваліфікації. Використання цих структур та навчання їх спеціалістів (поміж інших тренерів) надало центрам можливість постійно залучати до роботи сертифікованих тренерів і забезпечити сталість результатів роботи Програми.

Empowered lives.
Resilient nations.

2009

1. Створено Національну мережу чоловіків-лідерів проти насильства
2. У Верховній Раді України проведено круглий стіл щодо гендерного бюджетування
3. Розпочато першу кампанію зовнішньої соціальної реклами проти насильства в сім'ї
4. Міністерство оборони України розробляє та приймає план дій для впровадження гендерної рівності
5. Стартує друга хвиля зовнішньої соціальної реклами проти насильства в сім'ї
6. Організації, що обіймаються проблемою відповідального батьківства об'єднуються у мережу
7. Україна презентує звіт на саміті Пекін +15 у Женеві

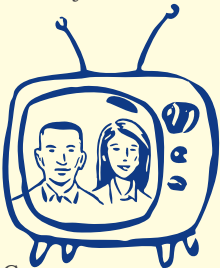
ДОСЯГНЕННЯ ПРОГРАМИ

ГЕНДЕРНИЙ ПІДХІД

Навички державних службовців регіонального рівня у сфері гендерного бюджетування виведено на новий рівень

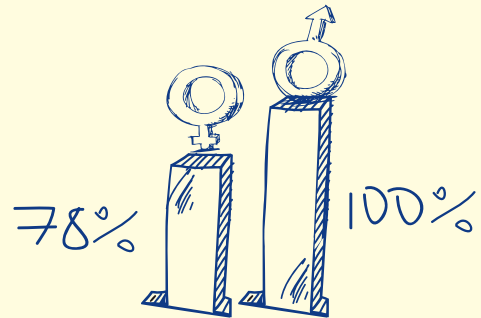
Для того щоб приділити увагу питанню запровадження гендерного бюджетування, Програма провела 6 обласних «кущових» семінарів з гендерного бюджетування для більш ніж 150 посадових осіб обласних органів державної влади та членів обласних і місцевих рад. Ці семінари забезпечили здатність обласних органів влади запроваджувати ініціативи з гендерного бюджетування, оцінювати гендерний вплив чинних і майбутніх програм соціально-економічного розвитку областей, а також включати гендерні аспекти у всі відповідні документи і заходи.

Представлено стандарти недискримінаційної реклами

Стандарти недискримінаційної реклами, що їх розроблено за підтримки ПРМПЖ, складаються із списку, який допомагає оцінити рекламний продукт на предмет наявності дискримінації. Цей інструмент може служити дорожньою картою для руху у напрямку меншої кількості сексистських рекламних продуктів, що виробляються в Україні. Стандарти впроваджуються на ринку реклами через механізм саморегуляції, адже їх було затверджено Всеукраїнською рекламною коаліцією, яка — маючи у своєму складі 50 найбільш впливових рекламних агенцій України — рекомендувала вищезазначені стандарти для всіх своїх членів.

У СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ТА УПРАВЛІННЯ

Гендерну статистику підтримано на національному та регіональному рівнях

За підтримки ПРМПЖ у 2009 році Державний комітет статистики України запровадив та проаналізував національну базу даних з гендерної статистики і створив перелік показників з розподілом за статтю. Національну систему було порівняно з міжнародними статистичними стандартами (зокрема зі стандартами ЄЕК ООН та EUROSTAT) і було сформульовано рекомендації щодо усунення наявних статистичних пробілів.

Крім розподілу даних за статтю та введення нових показників, було надзвичайно важливим сформувати компетенцію державних службовців «читати» та інтерпретувати гендерну статистику. Задля цього Програма провела 12 семінарів по використанню гендерної статистики для 400 користувачів статистичних даних: представників регіональних органів влади, НУО, профспілок, освітніх та дослідницьких організацій та журналістів. Інтерактивну гендерну карту України, що має усю інформацію по гендерних показниках починаючи із 2000 року було також створено у 2011 році. Пошук по карті можна здійснювати за регіоном та категорією даних EUROSTAT і є надія, що цей інструмент покращить розвиток процесу розробки добре обґрунтованої державної політики.

2009 2010

1. Гендерні освітні центри створено у 3 університетах
2. Завершено соціологічне опитування стосовно поширеності насильства в сім'ї
3. Всеукраїнський гендерний освітній форум «Через освіту до рівності»
4. Тренери закінчують курс навчання та починають готуватися до проведення каскадних тренінгів
5. Стартують семінари із гендерної статистики

Зима | 1 | 2 | Весна | 3 | 4 | 5

ДОСЯГНЕННЯ ПРОГРАМИ

ГЕНДЕРНА ОСВІТА

Розроблено педагогічну методологію стосовно гендерних стандартів для вчителів середніх шкіл та ВНЗ України

У результаті партнерства із Міністерством освіти і науки, молоді та спорту, було розроблено низку рекомендацій із інтегрування комплексного гендерного підходу у систему освіти. Результати багатьох дослідницьких та аналітичних ініціатив стали підґрунтям для конкретних кроків на шляху до забезпечення адекватного відображення гендерних ролей в освітній системі України.

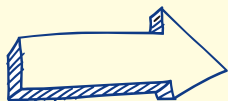
Підтримано інтегрування гендерних студій в систему вищої освіти України

Було розроблено дві програми для студентів педагогічних інститутів та університетів, одна з яких пристосована для дистанційного навчання. Ці навчальні програми курсів, базуючись на ефективних та інтерактивних техніках, підвищують обізнаність студентів у гендерних питаннях, та пропонують їм готову інформацію щодо базових інструментів методології гендерної освіти. Програми курсів отримали затвердження від міністерства, що означає, що вони можуть бути використані у повному обсязі наступного академічного року.

Хвиля каскадних тренінгів: надання практичних знань з гендерної тематики

З листопада 2010 до грудня 2011 пройшло 1142 тренінги для 23 325 освітян, які провели 81 тренери та тренерки із впровадження гендерного підходу у систему освіти та методик у навчання на всіх освітніх рівнях в Україні.

Для того, щоб запропонувати вчителям середніх шкіл додаткові інструменти для ефективного включення гендерної чутливості у освітній процес, ПРМПЖ замовила створення трьох 30-хвилинних освітніх фільмів: «Гендер у нашому житті», «Гендер на роботі та у бізнесі» та «Гендерні стереотипи у ЗМІ». Ці фільми - незамінні інструменти для того, щоб старшокласники та старшокласниці отримали розуміння гендерного виміру різноманітних аспектів суспільних стосунків.

Empowered lives.
Resilient nations.

2010

1. Розроблено рекомендації щодо інтегрування ґендерних підходів в систему освіти
2. Спеціалісти з Міністерства освіти відвідують Литву з навчальною поїздкою
3. Запуск оцінки і моніторингу впровадження Державної програми із забезпечення ґендерної рівності
4. Відкрито кафедри ґендерних студій у п'ятьох університетах
5. Запущено другий етап каскадних тренінгів: тренери і тренерки починають проводити свої тренінги
6. Серія телевізійних ток-шоу щодо запобігання насильству у сім'ї організовано Програмою та Першим національним телеканалом у рамках Національної кампанії «Стоп Насильству!»

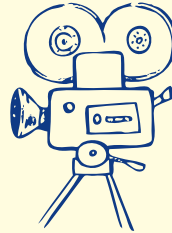
ДОСЯГНЕННЯ ПРОГРАМИ

ГЕНДЕРНА ОСВІТА

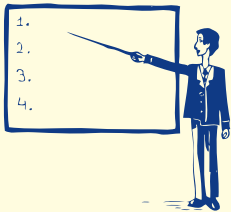
Перші кафедри ґендерних студій відкрито в університетах України

Для більш повного включення ґендерної чутливості до академічної культури, та задля стимулювання прикладних ґендерних досліджень, Програма підтримала заснування п'ятьох кафедр ґендерних студій (Сумський державний педагогічний університет ім. А.Макаренка, Тернопільський національний педагогічний університет ім. В.Гнатюка, Національний університет «Острозька академія», Національний педагогічний університет ім. М.Драгоманова та Університет менеджменту освіти при Академії педагогічних наук України) та 3 ґендерних навчальних центрів (Прикарпатський національний університет ім. В.Стефаника, Київський національний економічний університет ім. В.Гетьмана та Маріупольський державний університет).

Використання мистецтва заради змін

Базуючись на ідеї, що підхід із зображення питань рівності через мистецтво знайде найліпший відгук в молоді, Програма оголосила про проведення конкурсу коротких фільмів «Ген Рівності». У рамках цієї далекоглядної ініціативи був організований літній табір для майже 100 молодих людей із усіх куточків України. 15 короткометражок, що їх було створено під час ґендерного кіно-табору, було викладено до мережі Facebook і на канал YouTube, що призвело до створення ще 36 фільмів, поданих на адресу організаторів. Протягом 6 місяців фільми продивилося 100 000 користувачів YouTube та Facebook і 1000 з них засвідчили своє позитивне ставлення до побаченого.

Всеукраїнський конкурс на найкращий урок із ґендерної рівності запущено

Для залучення освітян у ширшу дискусію стосовно ґендерних питань та проблематики ґендерного насильства, ПРМПЖ організувала два масштабних змагання для вчителів: Всеукраїнський конкурс на кращий урок з ґендерної рівності (2010), який отримав 425 заявок, та Всеукраїнський конкурс на кращий урок з питань попередження та запобігання насильству в сім'ї (2011), в якому взяла участь 100 вчителів.

2010 2011

1. Запущений перший щорічний конкурс на кращий урок з питань гендерної рівності
2. Адміністратор ПРООН, Хелен Кларк, зустрічається із активістками та активістами українського жіночого руху та знов підкреслює відповідальність Уряду за відновлення національного механізму запровадження гендерної рівності
3. Фотовиставка «Міжнародний жіночий день – Історія у фотографіях»
4. Проведено Міжнародний форум «Україна – суспільство рівних можливостей»
5. Міжнародна науково-практична конференція «Гендерна освіта – ресурс розвитку паритетної демократії» відбувається у Тернополі
6. Законопроект про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків зареєстровано у Верховній Раді України
7. Запущено тренінги для суддів

Зима

1

2

Весна

3

4

5

6

7

ДОСЯГНЕННЯ ПРОГРАМИ

ПОПЕРЕДЖЕННЯ ТА РЕАГУВАННЯ НА НАСИЛЬСТВО В СІМ'І

Проаналізовано та переглянуто систему попередження та протидії насильству в сім'ї

Ретельна оцінка наявної системи попередження та реагування на випадки насильства в сім'ї була проведена за часів роботи Програми. Головною метою цього багатогранного дослідження було вивчення сьогоденної ситуації в українській системі попередження та реагування на випадки насильства в сім'ї, оцінка ефективності та комплексності цієї системи. Дослідження включало, зокрема, аналіз відповідного національного законодавства, наявності соціальних та медичних послуг, а також послуг за надання допомоги жертвам і програм із попередження насильства.

Хвиля каскадних тренінгів: надання практичних знань з гендерної тематики

З листопада 2010 до грудня 2011 пройшло 449 тренінгів для 9024 представників правоохоронних органів (серед них – 63% усіх дільничних інспекторів України), які було проведено 44 тренерами та тренерками із запобігання насильству в сім'ї та реагування на нього

НАСИЛЬСТВО

Для покращення розуміння процесу запобігання насильству в сім'ї та реакції на нього з боку головних відповідальних сторін, ПРМГЖ створила тренінговий фільм для дільничних інспекторів міліції. Це унікальний інструмент, оскільки може бути використаний як самостійний відео-тренінг, який надає релевантну та потрібну інформацію місцевим працівникам МВС найбільш ефективним шляхом. Окрім висвітлення специфічних реакцій на різноманітні латентні форми та прояви насильства в сім'ї, тренінговий фільм також підкреслює важливе питання насильства у родинях іммігрантів та біженців.

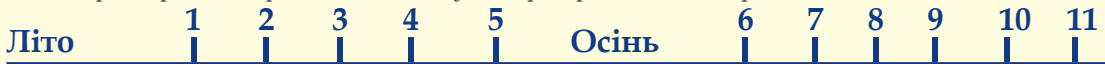
44% українців потерпали від домашнього насильства коли-небудь у своєму житті

1. Розпочато прийом документів на конкурс для отримання грантових коштів серед НУО, що працюють у сферах попередження насильства в сім'ї та реакції на нього та гендерної освіти
2. Запущено конкурс короткометражних фільмів на гендерну тематику «Ген Рівності»
3. Стартують семінари з гендерного бюджетування
4. Проведено літній кіно-табір GenderCamp
5. Три навчальних курси для державних службовців з комплексного гендерного підходу
6. Проводиться міжнародна конференція у рамках головування України в Комітеті Міністрів Ради Європи «Сучасні тенденції розвитку національних механізмів забезпечення рівності жінок та чоловіків в європейських країнах»
7. Розроблено практичний посібник та освітній курс для суддів «Розгляд судами справ пов'язаних з насильством в сім'ї»
8. Проводиться підбиття підсумків конкурсу «Ген Рівності» на фінальному заході GenderFilmFest
9. Оголошено результати другого щорічного Всеукраїнського конкурсу на кращий урок з питань попередження та запобігання насильству в сім'ї серед шкільних вчителів
10. Проект закону про запобігання домашньому насильству (нова редакція) фіналізовано Міністерством соціальної політики України та передано на розгляд до Кабінету Міністрів України
11. Створено тренінгові фільми на тематику гендерної рівності та попередження насильства в сім'ї

Empowered lives.
Resilient nations.

2011

ДОСЯГНЕННЯ ПРОГРАМИ

ПОПЕРЕДЖЕННЯ ТА РЕАГУВАННЯ НА НАСИЛЬСТВО В СІМ'Ї

Цільові та практичні інструменти для суддів розроблено

У 2011 році були розроблені практичний посібник та освітній курс для суддів «Розгляд судами справ пов'язаних з насильством в сім'ї». Практичний посібник є першою публікацією такого типу, яка містить огляд та аналіз стандартів запобігання насильству в сім'ї ООН та Європейських країн, зокрема прецеденти, розглянуті Комітетом CEDAW та Європейським судом у правах людини, а також українську судову практику. Обидва продукти було затверджено та рекомендовано для застосування вченою радою Національної школи суддів восени 2011 року, що є підтвердженням того, що ці напрацювання будуть використані у майбутньому.

Проведено опитування із насильства в сім'ї в Україні

Опитування громадської думки стосовно відношення до насильства в сім'ї та системи його попередження було проведено у листопаді-грудні 2009 року на базі репрезентативної випадкової вибірки в 1800 респондентів віком не молодше 18. Це безпрецедентне дослідження для останніх 10 років, яке вивчає масштаб та розповсюдженість явища насильства у сім'ї в Україні, та демонструє ставлення у суспільстві до такого насильства і можливих заходів для його попередження та реагування.

Вдосконалено потенціал суддів для роботи із справами, що пов'язані з насильством в сім'ї

Інтенсивне співробітництво із Національною школою суддів вилилось у проведення тренінгів для 290 суддів стосовно базових принципів розглядання справ щодо насильства в сім'ї. Тренінги познайомили учасників та учасниць із основами міжнародних стандартів із попередження та реагування на насильство в сім'ї та продемонстрували практичні приклади судових справ стосовно цієї тематики (наприклад, насильство як причина розлучення, позбавлення батьківських прав, визначення місця проживання дитини, зміна місця проживання, і т.п.) Окрім цього, практикуючи судді, судді загальної юрисдикції, судді регіональних, адміністративних та апеляційних судів, представники Верховного суду України та Національної школи суддів мали шанс обговорити питання судової практики, що пов'язана із сферою насильства в сім'ї зі своїми колегами та колежанками у Європейському суді із прав людини у Страсбурзі.

КОМАНДА ПРОГРАМИ

Лариса Кобелянська
Координатор проекту

Михайло Корюкалов
Експерт з гендерної політики

Світлана Павлиш
Експерт з попередження насильства

Ігор Гуцуляк
Експерт з гендерної освіти

Ольга Аксьонова
Спеціаліст з управління знаннями

Максим Ключар
Місцевий експерт з гендерних питань

Микола Ябченко
Спеціаліст зі зв'язків з громадськістю та редагування

Олена Парінова
Менеджер з фінансових та адміністративних питань

Георгій Білий
Спеціаліст з планування та логістики

Ольга Гальченко
Адміністративний асистент

Ірина Бутяга
Асистент з операційних питань

Андрій Хоменко
Водій

*Empowered lives.
Resilient nations.*

ДИСК

ГЕОГРАФІЯ ПРОГРАМИ

ЛЕГЕНДА:

- Гендерний ресурсний центр
- Гендерний освітній центр
- Кафедра гендерних студій
- Радник глави обласної державної адміністрації з гендерних питань
- Гендерний портрет регіону
- Регіон, у якому проходили семінари з використання гендерної статистики
- Регіон, у якому проходили семінари з гендерного бюджетування